ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ОЛИЙ ВА ЎРТА МАХСУС ТАЪЛИМ ВАЗИРЛИГИ

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТ УНИВЕРСИТЕТИ

М.Т. Алиева.

ТУРИЗМДА САРМОЯ СИЁСАТИ

Ўзбекистон Республикаси Олий ва ўрта махсус, касб-ҳунар таълими ўқув методик бирлашмалар фаолиятини Мувофиқлаштирувчи Кенгаш томонидан 810000 –"Хизмат кўрсатиш" таълим соҳасининг 5810100 – "Туризм" , 5340200 – "Менежмент" (Туризм) бакалавриат таълим йўналиши талабалари учун ўқув қўлланма сифатида тавсия этилган

ТОШКЕНТ – 2007

Масъул муҳаррир проф. А.М.Абдувоҳидов
Такризчилар: проф. А.К. Алиев, А. Темурходжаев
М.Т. Алиева, И.А. Ахмедов Туризмда сармоя сиёсати: Ўқув қўлланма.-Т.: ТДИУ, 2007. -100 б.

Туризм соҳасида етук мутахассисларни тайёрлашда олий ўқув юрти талабаларига «Туризмда сармоя сиёсати» ўқитилиши алоҳида аҳамиятга эга. «Туризмда сармоя сиёсати»ни бошқариш назарияси миллий иқтисодиётимизда амалий жиҳатдан янги йўналиш ҳисобланади. Ўтиш даври жараёнида сармоя сиёсати ва хорижий сармояларни жалб қилиш ўта муҳимдир.

Ушбу кунда бевосита сармоя сиёсатининг асосий қоидалари ва тартибларини, халқаро туризмнинг замонавий ҳолатини белгилашда, Ўзбекистон туризм мажмуаси, Ўзбекистонда туризм тизимини таҳлил қилиш, меҳнат тақсимоти, соҳа мутахассисларини тайёрлаш, туризмнинг ривожланиш истиқболлари ҳамда бошқариш ҳақида назарий ва амалий билим бера оладиган ушбу қўлланмада асосий диққат-эътибор халқаро тажрибалар ва уларнинг модулларини ўрнатишга қаратилган.

Ўқув қўлланма Олий ўқув юрти талабалари ва шу соҳага қизиқувчи мутахассисларга тавсия қилинади.

Ответственный редактор проф. А.Абдувахидов
Рецензентў: проф. А.К. Алиев, А. Темурходжаев
М.Т. Алиева, И.А. Ахмедов. Ивестиционная политика в туризме: Учебное пособие.–Т.:ТДИУ, 2007.-100 с.

Обучение дисциплины «Инвестиционная политика в туризме» студентов ВУЗов имеет особое значение в подготовке профессиональных специалистов в сфере туризма. Теория управления «Инвестиционной политики в туризме» считается практически новым направлением в национальной экономике. Инвестицинная политика и привлечение иностранных инвестиций крайне важны в процессе перехода.

В учебном пособии уделено особое внимание международным опытам и устновлению их моделей, дающих теоретическое и практическое знание о перспективах развития туризма, подготовке специалистов этой сферы, разделении труда, анализ системы туризма в Узбекистане, туристическом комплексе Узбекистана, определении современного положения туризма, основных правил и порядков непосредственной инвестиционной политики и управления в сегоднящнее время.

Учебное пособие рассчитано на студентов ВУЗов экономического направления и специалистам, интересующимся этой сферой.

Responsible editor prof A. Abduvahidov
Reviewers: prof. A.K.Aliev, A.Temurhodjaev
M.T. Alieva, I.A. Akhmedov. Investment a policy in tourism: The manual. –T.: TSEU, 2007.-100 p.

Training of discipline the “Investment a policy in tourism” students of high schools has special value in preparation of professional exherts in sphere of tourism. The theory of management “The investmebt policy in tourism” is considered the politician practically new direction in to national economy. Investment a policy and attraction of foreign investments are extremely important in transient.

In the it is paid special attention to the international experiences and an establishment of their models, giving theoretical and practical knowledge of prospect development of tourism, preparation of axperts of this sphere, a division of labour, the analysis of system of tourism in Uzbekistan, a tourist complex of Uzbekistan, definiton modern position of international tourism, key rules and Orders to directly investment policy and managements During todays time.

The manual is calculated on students of high schools economic a direction and to the experts, were interested by this sphere.

©Тошкент давлат иқтисодиёт университети, 2007.
©Ташкентский государственный экономический университет, 2007.
©Tashkent state of economical university, 2007.

МУНДАРИЖА

КИРИШ……. 5
1-боб. ТУРИЗМДА САРМОЯ СИЁСАТИ ФАНИНИНГ ПРЕДМЕТИ ВА АҲАМИЯТИ……. 7
1.1. Туризмда сармоя сиёсати фанининг мақсади ва вазифаси……... 7
1.2. Халқаро туризмнинг жаҳон хўжалиги тизимидаги аҳамияти..... 8
1.3. Халқаро туризмнинг замонавий ҳолати……. 9
2-боб. ЎЗБЕКИСТОН ИҚТИСОДИЁТИДА ХАЛҚАРО ТУРИЗМНИНГ РОЛИ…….. 12
2.1. Халқаро туризм индустриясининг моҳияти…… 12
2.2. Халқаро туризмнинг хусусиятлари……. 15
2.3.Туристларни Ўзбекистонга жалб қилиш усуллари(фаолиятлар режаси)…… 16
3-боб. ЎЗБЕКИСТОННИНГ ЗАМОНАВИЙ ТУРИЗМ ИНДУСТРИЯСИ.. 20
3.1. Ўзбекистон туризм индустриясининг:
а) кучли томонлари
б) заиф томонлари
в) келажакдаги қулай имкониятлари
г) ташвишли жиҳатлари…… 20
3.2.Ўзбекистон учун ҳаракат режаси……... 21
4-боб. ДАВЛАТ ИҚТИСОДИЁТИНИ МУСТАҲКАМЛАШДА ХОРИЖИЙ САРМОЯНИНГ АҲАМИЯТИ…… 25
4.1.Халқаро туризмни ривожлантиришда хорижий сармояларнинг роли... 25
4.2. Туризм индустриясида хорижий сармояларнинг усуллари ва шакллари…… 27
4.3. Туризмни ривожланитиришни молиявий таъминлаш ва унинг режаларни бажаришдаги роли. Туризм соҳасидаги сармоя сиёсати ва стратегияси……. 29
4.4. Эҳтиёжлари ва туризмни молиявий таъминлаш йўналишлари тузилиши……. 30
4.5.Туризмни молиявий таъминлаш манбалари……. 32
4.6. Туризм соҳасига инвесицияларни рағбатлантириш…… 33
4.7.Ўзбекистон меҳмонхоналарини ривожлантиришда сармоялар ва уларнинг роли…… 34
5-боб. ТУРИЗМ ҲОЛАТИНИНГ ТАҲЛИЛИ ВА УНИНГ РИВОЖЛАНИШ МУАММОЛАРИ…… 41
5.1. Ўзбекистонда туризмнинг холати таҳлил қилиш……... 41
5.2. Туризм ривожланишининг муаммолари…….. 44
6-боб. ТУРИЗМ СОҲАСИНИНГ МУАММОЛАРИ ВА УЛАРНИ ҲАЛ ҚИЛИШ ЙЎЛЛАРИ…….. 51
6.1. Туризм соҳаси муаммолари……... 51
6.2. Туризм ривожланиши истиқболи…….. 52

7-боб. ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИДА ТУРИЗМ ИНФРАТУЗИЛ МАСИНИНГ БУГУНГИ АҲВОЛИ……. 57
7.1. Туризмнинг замонавий ҳолати…….. 57
7.2 Асосий туризм районлари……... 58
8-боб. ХОРИЖИЙ САРМОЯЛАРНИ ЖАЛБ ҚИЛИШНИНГ ҚОНУНИЙ-ҲУҚУҚИЙ БАЗАСИНИ ТАКОМИЛЛАШТИРИШ……... 62
8.1. Ўзбекистон Республикаси ташқи иқтисодий фаолиятининг асосий йўналишлари…….. 62
8.2. Республикада иқтисодий ислоҳотларни жадаллаштириш…….. 65
8.3. Хорижий сармояларнинг ҳуқуқий асослари (жаҳон тажрибаси…… 67
Хулоса……. 74
Атамалар луғати……. 77
Фойдаланилган адабиётлар рўйхати…… 84
Илова…… 90
Педагогик технология…… 93
Ахборот технологияси……... 98

КИРИШ

"Туризмда сармоя сиёсати" фани туризм йўналишида, менежмент (Туризм) йўналишларида таълим олаётган талабалар учун мўлжалланган. Ушбу фаннинг мақсади Ўзбекистонда "Халқаро туризм"нинг давлатлараро муносабатлар ва ўзаро алоқалар тизимида сармоя сиёсати, ўрни ва резервларини аниқлашдан иборатдир.

Ўзбекистон бозор иқтисодиёти ва фуқаролик жамияти ривожланган ҳуқуқий демократик давлат қуриш, жаҳон ҳамжамиятига тараққий топган давлат сифатида қўшилиш йўлидан бормоқда. Республикада жаҳоннинг барча мамлакатлари билан ҳар томонлама халқаро иқтисодий алоқаларни ривожлантириш ва кенгайтиришга йўналтирилган изчил сиёсат амалга оширилмоқда. Хорижий мамлакатларнинг кўпчилиги билан иқтисодий, сиёсий ва маданий соҳаларда ҳамкорлик ривожланмоқда. Ўз даврида тараққий этган ва ҳозирда юқори ривожланган етакчи давлатлар тажрибаси республикамиз учун ниҳоятда қимматлидир.

Республикада туризм индустриясини ривожлантириш учун янги йилларни интенсив равишда тўплаш ва ўзлаштириш ҳамда шу асосда бутун хўжалик механизмини ўзгартиришнинг истиқболли дастурини шакллантириш зарур. Бу жараён кўпроқ даражада мақсадга йўналтирилган ҳолда бориши учун турли-туман усуллар, иш юритиш шакллари таҳлил қилиб чиқилди, чет эл тажрибасидан фойдаланилди.

“Ўзбекистон Республикасида 2006-2010 йилларда хизмат кўрсатиш сервис соҳасини ривожлантиришни жадаллаштириш чора –тадбирлари тўғриси”да Ўзбекистон Республикаси Президентининг қарорига асосан сўнгги йилларда хизмат кўрсатиш сервис соҳаларини ривожлантириш бўйича изчил чоралар кўрилмоқда. Ўзбекистон Республикасида хизмат кўрсатиш ва сервис соҳасини ривожлантиришнинг асосий йўналишларидан бири ҳисобланган хизматлар кўрсатиш соҳасида тадбиркорларнинг фаоллигини янада кучайтириш учун қулай шарт-шароит яратиш, жумладан, бу борадаги расмиятчилик тўсиқларини бартараф этиш ва шу асосда хизматлар хажмининг юқори суратларда ўсишини таъминлаш ҳамда 2010 йилгача уларнинг ЯИМдаги улушини 49 % етказиш лозим.

Республика Президентининг 2005 йил якунларига бағишланган йиғилишидаги маърузасида ҳам иккинчи муҳим устувор йўналиш — таркибий ислоҳотлар ва иқтисодиётни модернизациялашни янада чуқурлаштириш, унинг кўламини кенгайтириш, хорижий инвестицияларни жалб қилиш учун зарур шароитларни яратишдан иборатдир деб таъкидлаб ўтган эди[1].

Кўпгина таркибий қисмлардан ташкил топган туризм соҳасининг йўналиши барча жабҳага эътибор қаратишни талаб қилади. Бу фаолиятда "Буюк Ипак Йўли" туризм йўналишининг имтиёзли равишда моддий-техник

[1].Каримов И.А. “Эришилган ютуқларни мустаҳкамлаб, янги марралар сари изчил ҳаракат қилишимиз лозим”.// Халқ сўзи. 2006 йил 11 февраль.